

בש"פ 3176/19 - עקל ותד נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 3176/19

לפני:

כבוד השופט א' שטיין

העורר:

עקל ותד

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי חיפה במ"ת
66404-06-17 מיום 2.5.2019 שניתנה על ידי
השופט נ' סילמן

בשם העורר:

עו"ד משה גלעד; עו"ד רינת גלעד-פרל; עו"ד ולנטין
זברוב

בשם המשיבה:

עו"ד אושרה פטל-רוזנברג

החלטה

1. לפני ערר לפי סעיף 53(א1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), על החלטתו של בית המשפט המחוזי חיפה (כב' השופט נ' סילמן) אשר ניתנה ביום 2.5.2019 במ"ת 66404-06-17 (במסגרת תפ"ח 66340-06-17) ובה דחה בית המשפט את בקשת העורר להמיר את מעצרו עד תום ההליכים מאחורי סורג ובריא במעצר תחת פיקוח אלקטרוני.

2. ביום 20.12.2017 הוגש לבית המשפט המחוזי חיפה כתב אישום מתוקן נגד העורר ונגד בן דודו (להלן: הנאשמים) המייחס להם רצח בכוונת תחילה, עבירה לפי סעיפים 300(א)(2) ו-301, בצירוף סעיף 29 לחוק העונשין,

עמוד 1

התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); נשיאה והובלת נשק, עבירה לפי סעיף 144(ב) בצירוף סעיף 29 לחוק העונשין; וכן הצתה, עבירה לפי סעיף 448(א) בצירוף סעיף 29 לחוק העונשין.

3. עובדות כתב האישום פורטו בהרחבה בהחלטת השופט ד' מינץ מיום 19.9.2017 בבש"פ 6717/17 ותד נ' מדינת ישראל (19.9.2017) ועל כן אסתפק בסקירת עיקרי הדברים הדרושים להכרעה בבקשה הנוכחית. עובר לאירוע נשוא כתב האישום, עז אלדין מחאמיד (להלן: המנוח) והנאשמים התגוררו בבתי סמוכים הנמצאים במתחם משותף בג'ת. העורר נהג לספק למנוח כסף מזומן תמורת צ'קים דחויים. מספר ימים לפני מועד הרצח נוצר חיכוך בין המנוח לבין העורר בשל סירוב העורר להעביר למנוח כספים נוספים. ביום 16.5.2017 בסמוך לשעה 21:00 הגיע המנוח למתחם המגורים המשותף, שם נמצאו שני הנאשמים, כדי לבקש מהעורר כסף פעם נוספת. בשעה 21:34 עזב המנוח ברכבו את המקום, כשבעקבותיו הנאשמים, שלקחו עמם אקדח לאחר שגמלה בליבם החלטה להמיתו. בסמוך לשעה 21:40 עצר המנוח את רכבו ויצא ממנו. הנאשמים עצרו את רכבם בקרבת המקום, יצאו ממנו וירו בצוותא-חדא לפחות עשרה כדורים אל עבר פלג גופו העליון של המנוח. ארבעה מהכדורים נורו מטווח של פחות ממטר במטרה לוודא את מות המנוח. לאחר מכן, הציתו הנאשמים את מכוניתו של המנוח ונמלטו מהמקום. בעקבות האירוע נגרם נזק חמור לגזע מוחו ולמוחו של המנוח שהביא למותו.

4. בד-בבד עם הגשת כתב האישום, הוגשה בקשה למעצר הנאשמים עד לתום ההליכים המתנהלים נגדם. ביום 13.8.2017 נעתר בית משפט קמא לבקשה הנוגעת למעצרו של העורר, ומעצרו הוארך מעת לעת על ידי בית משפט זה בהתאם לסעיף 62 לחוק המעצרים (ראו בש"פ 2257/18 מדינת ישראל נ' ותד (22.3.2018); בש"פ 4599/18 מדינת ישראל נ' ותד (20.6.2018); בש"פ 6355/18 מדינת ישראל נ' ותד (13.9.2018); בש"פ 8769/18 מדינת ישראל נ' ותד (2.1.2019); ובש"פ 1360/19 מדינת ישראל נ' פלוני (19.3.2019) (להלן: בש"פ 1360/19)).

5. בהחלטה האחרונה שניתנה בעניין מעצרו של העורר על ידי בית משפט זה (בש"פ 1360/19), קבע השופט מינץ כי סיום פרשת ההוכחות לא נראה באופק, ולכן נקודת האיזון השתנתה ויש מקום לבחון חלופה למעצרו של העורר מאחורי סורג ובריא. בהתאם לקביעה זו, הורה השופט מינץ לשירות המבחן "לערוך תסקיר מעצר עדכני אודות [העורר] במסגרתו תיבדק אפשרות לשחררו למעצר באיזוק אלקטרוני, וזאת לאחר ש[העורר] יציע מקום למעצר ושמותיהם של מפקחים פוטנציאליים אשר יפקחו עליו במסגרת המעצר". החלטה זו ניתנה ביום 19.3.2019 במסגרתה של הארכה חמישית של מעצר העורר עד תום ההליכים אשר ניתנה בגדרו של סעיף 62 לחוק המעצרים. העורר שוהה במעצר עד תום ההליכים מאחורי סורג ובריא זה קרוב לשנתיים, ומשפטו עודנו רחוק מקו הסיום.

6. ביום 17.4.2019 הוגש לבית משפט קמא תסקיר שירות המבחן בהתאם להחלטתו הנ"ל של השופט מינץ. שירות המבחן לאראה בחלופת המעצר שהוצעה על ידי העורר - איזוק אלקטרוני בשילוב עם מעצר בית בדירה באשקלון, שהשכירה עבורו משפחתו, בפיקוחם של כמה מבני המשפחה - חלופה נאותה לסורג ובריא. השירות התרשם כי קיים סיכון גבוה להישנותה של התנהגות אלימה מצד העורר בשל חשש ממשי שהלה יתנהג באימפולסיביות במקרה של פגיעה בדימויו העצמי או בערכיו, להם הוא מייחס חשיבות עליונה. כמו כן ציין השירות כי קיימת מתיחות בין משפחת המנוח למשפחת העורר, ושחרור העורר עלול להביא להסלמה במתח, להצתת המאבק בין המשפחות ואף לסיכון חייו של העורר עצמו. השירות אמנם התרשם לטובה מהמפקחים שהוצעו על ידי העורר, אולם נוכח מסוכנתו הגבוהה ועמדת משפחתו של המנוח, המליץ שלא להמיר את המעצר מאחורי סורג ובריא במעצר תחת פיקוח אלקטרוני.

7. בישיבה שקיים בית משפט קמא ביום 23.4.2019 נחקרו המפקחים שהציע העורר, וביום 2.5.2019 נתן בית המשפט החלטה בעניין חלופת המעצר. בהחלטתו התייחס בית המשפט למסוכנות הנשקפת מהעורר בשל קווי אישיותו שתוארו בתסקיר שירות המבחן. באשר למפקחים, ציין בית המשפט כי מצא רק שניים מהם מתאימים לתפקיד שכן שאר המועמדים סברו כי העורר הוא חף מפשע, לא היו מודעים לחלק מעברו הפלילי, ואחד מהם אף שכח (או שמא בחר שלא לציין) את העבר הפלילי שלו. בית המשפט ציין גם כי הליך ההוכחות מתנהל בקצב ראוי. לאור האמור, קבע בית משפט קמא כי חלופת המעצר המוצעת אינה מספיקה כדי להפיג את החשש לשלום הציבור לעת הזו וכי העורר יישאר אפוא מאחורי סורג ובריח.

מכאן הערר שלפניי.

טענות הצדדים

8. לטענת העורר, החלטתו של בית משפט קמא שלא להמיר את מעצרו במעצר תחת פיקוח אלקטרוני התבססה על מסוכנותו הכללית בלבד, וזאת בניגוד להחלטתו של בית משפט זה בבש"פ 1360/19 הנ"ל. עוד טוען העורר כי אין שום בסיס להתרשמות שירות המבחן כי הוא עלול להתנהג באופן אימפולסיבי אם מאן דהוא יפגע בערכיו או בדימויו העצמי; ולפיכך, שגה בית משפט קמא כשלקח התרשמות זו בחשבון. כמו כן טוען העורר כי כלל לא קיימת מתיחות בין משפחת המנוח למשפחתו שלו ועל כן אין לחשוש ששחרורו יביא להצתת הסכסוך בין שתי המשפחות. לדברי העורר, המשפחות הסכימו על "הודנה" ("שביתת הנשק") והן מתגוררות בכפרים שונים. בהקשר זה נטען גם כי החששות שהובעו על ידי משפחת המנוח הם כלליים ועמומים. לטענת העורר, בהיעדר ראיה לכך ששחרורו אכן יביא למתיחות כלשהי בין המשפחות, לא הייתה כל הצדקה להביא את החששות הללו בחשבון; והחשש שמשפחת המנוח תפגע בו ממילא לא יכול לשמש עילה למעצרו. לסיכום, טוען העורר כי החלופה לסורג ובריח שהציע היא חלופה ראויה שאותה חובה כעת לאמץ לנוכח קביעתו הנ"ל של השופט מינץ.

9. המדינה אינה סבורה כך. לטענתה, משאמר שירות המבחן את דברו לאחר שעמד על המסוכנות הנשקפת מהעורר ושלל את חלופת המעצר שהלה הציע, המרת המעצר מאחורי סורג ובריח במעצר בפיקוח אלקטרוני חייבת לרדת מן הפרק לפחות לעת הזו. המדינה מוסיפה וטוענת כי בית משפט קמא צדק בהחליטו לאמץ את המלצת השירות ואין כל סיבה להתערב בהחלטה זו. מטעמים אלה ביקשה המדינה שאדחה את הערר.

דיון והכרעה

10. סבורני כי דין הערר להידחות מסיבה פשוטה: אין בידי להפוך המלצה שלילית של שירות המבחן להמלצה חיובית, וממילא לא אוכל להחליף את שיקול דעתו של בית משפט קמא בשיקול דעתי שלי בכל הקשור להערכת המסוכנות הנשקפת מהעורר.

11. יחד עם זאת, אציין כי החלטת השופט מינץ בבש"פ 1360/19 הנ"ל חוללה שינוי בנטלי ההוכחה, וככל שהזמן יחלוף נטל ההוכחה אשר חל על המדינה ילך ויגבר. כוונתי היא לכך שלקראת הדיון בהארכת המעצר הבאה של העורר, השישית במספרה – אשר לפי המשוער, יתקיים בחודש יוני ש"ז – ישוב שירות המבחן ויבחן מחדש את מסוכנות העורר

ואת חלופת המעצר שהציע. בתוך כך, ייתן השירות מענה לשאלה הבאה: האם מעצר העורר מאחורי סורג ובריח הינו הדרך היחידה לשמור על שלום הציבור ועל תקינות ההליך הפלילי הממושך אשר מתקיים בבית משפט קמא, וכן לחסום בפני העורר כל אפשרות של הימלטות מאימת הדין; או שמא ניתן להבטיח את כל אלה גם אם העורר ישהה במעצר בית מלא בעיר אשקלון תחת פיקוח אלקטרוני ואנושי בכפוף לצרכיו הרפואיים, ככל שיוכחו, ולצורך שיהא נוכח במשפטו? העורר זכאי למענה ברור לשאלה זו בהיותו עצור זה זמן רב חרף חזקת החפות. בהקשר זה אעיר, כי איומים הנשקפים ממשפחת המנוח, ככל שישנם, אינם יכולים לשמש שיקול עצמאי - קל וחומר, בלעדי - להמשך מעצרו של העורר מאחורי סורג ובריח. מעצר כאמור יכול שיהא מוצדק מטעמים שקשורים למסוכנות הנשקפת מהעורר עצמו, ותו לא.

12. בנקודת הזמן הנוכחית ובנסיבות הקיימות, לא נותר לי אלא לדחות את הערר, וכך אני עושה.

ניתנה היום, י' באייר התשע"ט (15.5.2019).

ש ו פ ט